

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

Factors influencing Exports of Countries in the ASEAN Economic Community

มัณฑุพร ปาไหน¹ บุษกร ถาวรประสิทธิ์^{2*}

Manchuporn Panai¹, Bussagone Tavoprasith^{2*}

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ^{1,2*}

E-mail: tbussagone@tsu.ac.th^{2*}

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การส่งออก และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ แบบอนุกรมเวลา ตั้งแต่ พ.ศ.2547 - 2566 การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน ผลการศึกษาพบว่า การส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุด ได้แก่ ประเทศไทย รองลงมาคือ ประเทศมาเลเซีย ประเทศเวียดนาม และประเทศสิงคโปร์ ตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกเป็นประเทศไทย ได้แก่ ประชากร และอัตราเงินเฟ้อ ประเทศมาเลเซีย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว ประเทศสิงคโปร์ไม่มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งออก ประเทศเวียดนาม ได้แก่ เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ : ปัจจัย, การส่งออก, ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

Abstract

This study aims to examine the export situation and factors influencing exports of countries in the ASEAN Economic Community. Using secondary time series data from 2004 to 2023, multiple regression analysis was employed. The findings indicate that exports of ASEAN countries had increased continuously. Thailand had the highest export value, followed by Malaysia, Vietnam, and Singapore, respectively. Factors influencing exports in ASEAN countries include population and inflation rate for Thailand; per capita GDP for Malaysia; no significant factor for Singapore; and foreign direct investment for Vietnam, both statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: Factors, Exports, ASEAN Economic Community (AEC)

บทนำ

การส่งออกเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยช่วยสร้างรายได้ เพิ่มเงินตราต่างประเทศ และส่งเสริมเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ทั้งยังเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจขยายตลาดและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล นำไปสู่การพัฒนากระบวนการผลิต เทคโนโลยี และนวัตกรรมใน

อุตสาหกรรมและเกษตรกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดโลกอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การส่งออกยังช่วยสร้างงาน กระจายรายได้ และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศผ่านการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นรากฐานของความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในระยะยาว ด้วยเหตุนี้ การส่งออกจึงไม่เพียงช่วยสร้างความมั่นคงให้กับเศรษฐกิจ แต่ยังเป็นกลไกสำคัญที่นำไปสู่การเติบโตอย่างมั่นคง (กรมการค้าระหว่างประเทศ, 2567)

สำหรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของ 10 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมี 4 ประเทศที่มีการส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ และเวียดนาม ซึ่งข้อมูลสถิติจากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ (2567) พบว่า ในปี พ.ศ. 2566 มูลค่าการส่งออกของประเทศไทย 285,074.29 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ประเทศมาเลเซีย 11,965.15 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ประเทศสิงคโปร์ 10,240.04 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และประเทศเวียดนาม 11,217.49 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยแต่ละประเทศมีปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกแตกต่างกันไปด้วย

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้นจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยศึกษาสถานการณ์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งออก จำแนกเป็น ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ และเวียดนาม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการต่างประเทศ เป็นต้น ได้นำไปเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และวางแผนนโยบายที่เกี่ยวกับความสำเร็จในการขับเคลื่อนการส่งออกและการปรับตัวในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ต้องอาศัยการประสานงานระหว่างกระทรวงและหน่วยงานที่กล่าวมา อันนำไปสู่การสร้างศักยภาพการส่งออกในตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้ยั่งยืนและมั่นคงในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

แนวคิด ทฤษฎี

การส่งออก (Export) หมายถึง การนำสินค้าและบริการที่ผลิตภายในประเทศไปจำหน่ายตลาดต่างประเทศคู่ค้า ที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศ มีความสามารถขายสินค้า บริการ มีเทคโนโลยี ที่แลกเปลี่ยนกัน การส่งออกเพิ่มโอกาสสำคัญของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ในด้านเศรษฐศาสตร์ ช่วยเพิ่มเงินเข้ามาหมุนเวียนในประเทศ ทำให้มีการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นและกระตุ้นผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ ๆ ที่มีความสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ โดยประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) มีเป้าหมาย “เพื่อให้ประชาชนของประเทศสมาชิกมีการค้าขายระหว่างกันมากขึ้น มีการไปมาหาสู่กันได้อย่างสะดวก และมีศักยภาพในการแข่งขันกับโลกภายนอกได้” โดย ความสำเร็จของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ในระดับภูมิภาคขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ แต่สิ่งหนึ่งที่จะมีส่วนสำคัญต่อการดำเนินงานคือ ความเป็นหนึ่งเดียวกันของประเทศสมาชิกภายในกลุ่มที่จะจะต้องยึดมั่นและถือมั่นเป้าหมายในระดับภูมิภาคร่วมกันอย่างจริงจัง ยอมสละ

ผลประโยชน์บางประการของแต่ละประเทศ เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมในระดับภูมิภาคร่วมกัน (ปรัชญา ป้อมเอี่ยม และคณะ, 2564)

สำหรับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก ได้มีนักเศรษฐศาสตร์หลายท่านได้คิดค้น (ปิยพร ช่างสาร (2558), นุชจรินทร์ เกาทัณฑ์ทอง(2558), ภาณุชัชฉัตร คำนวนศิลป์ และคณะ(2567), ปรัชญา ป้อมเอี่ยม และคณะ (2564), อภิสิทธิ์ ทยะยิวมา และคณะ(2563) และ อเนชา ะรังสี และคณะ(2567)) สามารถสรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Product Life Cycle Theory)

ถูกพัฒนาโดย Raymond Vernon ในปี ค.ศ. 1966 เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงของสินค้าและรูปแบบการค้าระหว่างประเทศตามวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่าสินค้าจะเริ่มต้นจากการพัฒนาและผลิตในประเทศพัฒนาแล้วที่มีเทคโนโลยีสูง จากนั้นเข้าสู่ระยะเติบโตและถูกส่งออกไปยังประเทศอื่น เมื่อสินค้าถึงระยะอิ่มตัว ประเทศที่มีต้นทุนการผลิตต่ำจะกลายเป็นฐานการผลิตหลัก ทฤษฎีนี้สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรม เทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในตลาดโลกที่มีพลวัตอยู่เสมอ

ทฤษฎีสัดส่วนปัจจัยการผลิต (Factor Proportions Theory หรือ Heckscher-Ohlin Model)

เป็นแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่อธิบายถึงรูปแบบการค้าระหว่างประเทศ โดยชี้ให้เห็นว่าประเทศแต่ละแห่งมีความได้เปรียบในด้านการผลิตสินค้าที่ใช้ปัจจัยการผลิตซึ่งมีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ในประเทศนั้น ๆ อาทิ ประเทศที่มีแรงงานมากจะเน้นส่งออกสินค้าที่ใช้แรงงานเป็นหลัก เช่น สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ขณะที่ประเทศที่มีทุนสูงจะได้เปรียบในสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีและทุนเข้มข้น เช่น เครื่องจักรและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ทฤษฎีนี้สะท้อนถึงบทบาทของทรัพยากรและความแตกต่างในโครงสร้างเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการค้าระหว่างประเทศในมิติเศรษฐกิจแบบดั้งเดิม

ทฤษฎีการได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage)

โดย เดวิด ริคาร์โด เสนอว่าแม้ประเทศหนึ่งอาจไม่มีความได้เปรียบในการผลิตสินค้าใดสินค้าหนึ่ง แต่หากประเทศนั้นสามารถผลิตสินค้าบางอย่างได้ในต้นทุนที่ต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ แม้ว่าจะมีความด้อยกว่าทุกด้าน การค้าแบบนี้ก็ยังเป็นประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่าย เมื่อแต่ละประเทศมุ่งเน้นการผลิตในสิ่งที่ตนเองมีต้นทุนต่ำที่สุด และแลกเปลี่ยนสินค้ากับประเทศอื่น จะทำให้ทรัพยากรถูกใช้ไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ทฤษฎีนี้จึงเน้นการแลกเปลี่ยนสินค้าที่ทำให้ทุกประเทศได้รับประโยชน์สูงสุดจากการค้าระหว่างกัน

ทฤษฎีการส่งออกของ เจมส์ เฮนรี เมเนอร์ (James Henry Meade)

เน้นบทบาทสำคัญของการส่งออกในการกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการขยายการลงทุนและการพัฒนาเทคโนโลยีภายในประเทศ เจมส์ เฮนรี เมเนอร์มองว่าการส่งออกไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มรายได้จากต่างประเทศ แต่ยังเปิดโอกาสให้ประเทศได้รับเทคโนโลยีและความรู้จากต่างชาติ ซึ่งช่วยยกระดับการผลิตและคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศ การส่งออกจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในตลาดโลกและขับเคลื่อนการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลา (Time series) ทั้งหมด 4 ประเทศ คือ ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ และเวียดนาม เป็นข้อมูลรายปี

ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 ถึง พ.ศ.2566 ในการวิเคราะห์ข้อมูลสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple regression) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถเขียนรูปแบบสมการได้ดังนี้

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 \text{POP}_i + \beta_2 \text{FDI}_i + \beta_3 \text{INF}_i + \beta_4 \text{FX}_i + \beta_5 \text{GDP}_i + \epsilon_t$$

กำหนดให้

- Y_i : มูลค่าการส่งออก แบ่งเป็น ประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศเวียดนาม (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี)
- POP_i : ประชากร (หน่วย: คน) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน
- FDI_i : เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน
- INF_i : อัตราเงินเฟ้อ (หน่วย: เปอร์เซ็นต์) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม
- FX_i : อัตราแลกเปลี่ยน (หน่วย: สกุลเงินประเทศต่อดอลลาร์สหรัฐ) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน
- GDP_i : ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน
- ϵ_t : ค่าความคลาดเคลื่อน (Error Term)

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์สถานการณ์การส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

มูลค่าการส่งออกของไทย พ.ศ.2547-2566 โดยปี พ.ศ.2547 มีมูลค่าการส่งออก จำนวน 96,502.82 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และปี จำนวน พ.ศ.2566 มีมูลค่าการส่งออก จำนวน 285,074.29 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีมูลค่าการส่งออกมากที่สุด พ.ศ.2565 จำนวน 287,424.91 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมูลค่าการส่งออกน้อยที่สุดปี พ.ศ.2547 จำนวน 96,502.82 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

มูลค่าการส่งออกของมาเลเซีย โดยปี พ.ศ.2547 มีมูลค่าการส่งออก จำนวน 5,312.37 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และปี จำนวน พ.ศ.2566 มีมูลค่าการส่งออก จำนวน 11,965.15 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีมูลค่าการส่งออกมากที่สุด พ.ศ.2561จำนวน 24,884.70 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมูลค่าการส่งออกน้อยที่สุดปี พ.ศ.2547 จำนวน 5,312.37 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

มูลค่าการส่งออกของสิงคโปร์ โดยปี พ.ศ.2547 มีมูลค่าการส่งออก จำนวน 7,027.01 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และปี จำนวน พ.ศ.2566 มีมูลค่าการส่งออก จำนวน 10,240.04 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีมูลค่าการส่งออกมากที่สุด พ.ศ.2561จำนวน 16,986.91 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมูลค่าการส่งออกน้อยที่สุดปี พ.ศ.2547 จำนวน 7,027.01 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

มูลค่าการส่งออกของเวียดนาม โดยปี พ.ศ.2547 มีมูลค่าการส่งออก จำนวน 1,876.51 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และปี จำนวน พ.ศ.2566 มีมูลค่าการส่งออก จำนวน 11,217.49 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีมูลค่าการส่งออกมากที่สุด พ.ศ.2565จำนวน 13,257.96 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมูลค่าการส่งออกน้อยที่สุดปี พ.ศ.2547 จำนวน 1,876.51 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 มูลค่าการส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ปี	ไทย	มาเลเซีย	สิงคโปร์	เวียดนาม
2566	285,074.29	11,965.15	10,240.04	11,217.49
2565	287,424.91	12,672.15	10,279.79	13,257.96
2564	272,006.08	12,076.06	9,059.05	12,539.76
2563	231,634.11	8,734.44	9,512.30	11,167.11
2562	246,268.80	10,359.57	8,872.69	12,114.92
2561	252,956.98	24,884.70	16,986.91	18,656.75
2560	236,634.68	10,343.28	8,288.43	11,585.54
2559	215,387.54	9,627.28	8,226.47	9,427.23
2558	214,309.58	10,189.13	8,756.05	8,906.28
2557	227,461.99	12,763.02	10,448.96	7,882.40
2556	228,498.54	13,014.89	11,236.39	7,182.21
2555	229,084.26	12,424.94	10,835.68	6,483.28
2554	222,579.16	12,399.00	11,423.30	7,059.49
2553	193,298.14	10,566.59	8,993.87	5,845.45
2552	152,426.53	7,662.91	7,573.81	4,678.42
2551	177,775.20	9,910.47	10,114.65	5,017.80
2550	153,864.96	7,819.19	9,619.69	3,804.11
2549	129,720.43	6,613.62	8,357.22	3,074.97
2548	110,937.66	5,821.92	7,689.15	2,363.80
2547	96,502.82	5,312.37	7,027.01	1,876.51

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์(2567)

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าการส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าการส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยใช้โปรแกรม E-Views มีการตรวจสอบปัญหา Multicollinearity และ Autocorrelation ในกรณีที่มีปัญหาจะมีการแก้ไขก่อนที่จะนำมาใช้ข้อมูล โดยในการตรวจสอบปัญหา Multicollinearity ด้วยวิธีการ Variance Inflation Factor (VIF) ซึ่งต้องต่ำกว่า 10 ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทย GDP ประเทศมาเลเซีย POP ประเทศสิงคโปร์ POP และ GDP และประเทศเวียดนาม POP และ GDP เป็นตัวแปรอิสระที่เกิดปัญหา Multicollinearity จึงได้ตัดตัวแปรอิสระเหล่านี้

การตรวจสอบปัญหา Autocorrelation สามารถดูจากค่าสถิติ Durbin-Watson (D.W) ซึ่งพบว่า จำนวนมูลค่าการส่งออกประเทศไทยเกิดปัญหา Autocorrelation โดยมีค่า D.W. อยู่ระหว่าง 1.5 - 2.5 เท่ากับ 1.071 มีค่าน้อย จึงเกิดปัญหา Autocorrelation ดังนั้นจึงใช้แบบจำลอง AR(1) และพบว่าไม่เกิดปัญหา Autocorrelation โดยมีค่า D.W. เท่ากับ 1.614 ในขณะที่ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศเวียดนาม มีค่า D.W. เท่ากับ 2.420, 2.438, 1.968 ตามลำดับ ซึ่งไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าการส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ตัวแปรตาม	ประเทศไทย	ประเทศมาเลเซีย	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศเวียดนาม
ตัวแปรอิสระ	β (sig)	β (sig)	β (sig)	β (sig)
Constant	-1,545,701 (0.053)	6,981.342 (0.492)	20,154.64 (0.002)	-9,146.958 (0.127)
POP	0.030** (0.014)	-	-	-
FDI	-2.14E-07 (0.574)	-2.12E-07 (0.465)	-1.06E-08 (0.503)	-3.70E-07** (0.049)
INF	4,038.634** (0.047)	-172.800 (0.751)	42.470 (0.845)	-26.084 (0.798)
FX	-4,836.315 (0.105)	-2,414.354 (0.364)	-7,795.019 (0.056)	0.687 (0.053)
GDPI	-	1.443** (0.002)	-	-
AR(1)	0.825 (0.000)	-	-	-
ค่าสถิติ				
R ²	0.955	0.304	0.304	0.819
Adjusted R ²	0.934	0.366	0.173	0.786
Durbin-Watson	1.614	2.247	2.375	1.855
F-statistic	45.874**	3.737**	2.325	24.199**
Prop F-statistic	0.000	0.027	0.114	0.000

หมายเหตุ : ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า มูลค่าการส่งออกของประเทศไทย มีค่า R² เท่ากับ 0.955 แสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายอิทธิพลต่อการส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) คิดเป็นร้อยละ 96 มีค่า Adjusted R² เท่ากับ 0.934 มีค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.614 มีค่า F-statistic เท่ากับ 45.874 และมีค่า Significant ที่ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 หมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยตัวแปรอิสระที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออก ประกอบด้วย ประชากร มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.030 อธิบายได้ว่า เมื่อประชากรเพิ่มขึ้น 1 คน ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 0.030 ล้านดอลลาร์ ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และอัตราเงินเฟ้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ เท่ากับ 4,038.634 อธิบายได้ว่าเมื่ออัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้น 1 เปอร์เซ็นต์ ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกลดลง 4,038.634 ดอลลาร์ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

มูลค่าการส่งออกของประเทศมาเลเซีย มีค่า R² เท่ากับ 0.304 แสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายอิทธิพลต่อการส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คิดเป็นร้อยละ 30 Adjusted R² เท่ากับ 0.366 มีค่า Durbin-Watson เท่ากับ 2.247 มีค่า F-statistic เท่ากับ 3.737 และมีค่า Significant ที่ 0.027 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 หมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยตัวแปรอิสระที่

ส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออก ประกอบด้วย ผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศต่อหัว มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.433 อธิบายได้ว่า เมื่อผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศต่อหัวเพิ่มขึ้น 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 1.433 ล้านดอลลาร์ ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

มูลค่าการส่งออกของประเทศสิงคโปร์ มีค่า R^2 เท่ากับ 0.304 แสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายอิทธิพลต่อการส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คิดเป็นร้อยละ 34 มีค่า Adjusted R^2 เท่ากับ 0.173 มีค่า Durbin-Watson เท่ากับ 2.375 มีค่า F-statistic เท่ากับ 2.325 และมีค่า Significant ที่ 0.114 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 หมายความว่าไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดสัมพันธ์หรือส่งผลต่อตัวแปรตาม

มูลค่าการส่งออกของประเทศเวียดนาม มีค่า R^2 เท่ากับ 0.819 แสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายอิทธิพลต่อการส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คิดเป็นร้อยละ 82 Adjusted R^2 เท่ากับ 0.786 มีค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.855 มีค่า F-statistic เท่ากับ 24.199 และมีค่า Significant ที่ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 หมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยตัวแปรอิสระที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออก ประกอบด้วย เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ $-3.70E-07$ อธิบายได้ว่า เมื่อเงินลงทุนโดยตรงเพิ่มขึ้น 1 ดอลลาร์ ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกลดลง $3.70E-07$ ล้านดอลลาร์ ในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการศึกษา

สถานการณ์การส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลการศึกษาพบว่า ในปี พ.ศ.2547-พ.ศ.2566 มูลค่าการส่งออกตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ.2566 ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกสูงสุดในกลุ่มอาเซียน เนื่องจากมีโครงสร้างอุตสาหกรรมที่หลากหลายและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในด้านการผลิต ทั้งสินค้าทางการเกษตร เช่น ข้าวและยางพารา รวมถึงสินค้าอุตสาหกรรม เช่น ยานยนต์และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถตอบสนองความต้องการตลาดในอาเซียนและทั่วโลก อีกทั้งยังมีการลงทุนจากต่างชาติที่มุ่งเข้ามาผลิตในประเทศ ซึ่งช่วยเสริมฐานการผลิตและการส่งออกให้เติบโตอย่างรวดเร็ว อันดับสอง คือ ประเทศมาเลเซีย เนื่องจากมีฐานการผลิตน้ำมันปาล์ม ยางพารา และอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญ และเป็นประเทศที่เชื่อมโยงการค้าระหว่างจีนและประเทศอื่นๆ ในเอเชีย อันดับสาม คือ ประเทศสิงคโปร์ ด้วยการเป็นศูนย์กลางการค้าและการเงินระดับโลก ที่มีท่าเรือขนาดใหญ่และการเชื่อมโยงทางการค้าอย่างมีประสิทธิภาพ และอันดับสี่ คือ ประเทศเวียดนาม เนื่องจากเป็นประเทศที่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็วในฐานะศูนย์กลางการผลิตสินค้าทั่วไป เช่น เสื้อผ้าและรองเท้า รวมถึงสินค้าทางการเกษตร เช่น กาแฟและกุ้ง โดยได้รับการสนับสนุนจากนโยบายการเปิดเสรีการค้าและการลงทุนจากต่างชาติที่เพิ่มขึ้น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกเป็น ประเทศไทย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งออก คือ ประชากร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานหลัก กล่าวคือ ประชากรเพิ่มขึ้น ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกประเทศไทยมีการส่งออกเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนชา ยะรังสี และคณะ (2567) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกน้ำตาลทรายของไทยไปยังกลุ่มประเทศอาเซียน เนื่องจากการที่มีประชากรเพิ่ม ทำให้มีกำลังแรงงานในการผลิตสินค้า ดังนั้นจึงสามารถส่งออกได้มากขึ้น และอัตราเงินเฟ้อซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานหลัก อาจเนื่องมาจากสินค้าออกของไทยเป็นสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่ประเทศ

อื่นๆมีความต้องการดังนั้นถึงแม้มีอัตราเงินเฟ้อที่ส่งผลให้ระดับราคาเพิ่มขึ้น ก็ยังจำเป็นที่ต้องบริโภค ดังนั้นจึงประเทศไทยจึงสามารถส่งออกได้เพิ่มขึ้น

ประเทศมาเลเซีย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งออก คือ ผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานหลัก กล่าวคือ คือ ผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวเพิ่มขึ้น ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสิทธิ์ หะยือมา และคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าและปริมาณการส่งออกทางพาราของไทยในประเทศสิงคโปร์ อันเนื่องมาจากการที่เศรษฐกิจเจริญเติบโตทำให้ประชากรในประเทศอยู่ดีกินดีมีรายได้สูงขึ้น เป็นผลมาจากการเปิดประเทศในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ จึงส่งผลให้การส่งออกเพิ่มขึ้นด้วย

ประเทศสิงคโปร์ พบว่า ไม่มีปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการส่งออก อาจเนื่องมาจาก ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดทั้งประชากรและทรัพยากรธรรมชาติ อย่างไรก็ตามประเทศสิงคโปร์จะมีปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นศูนย์กลางการเดินเรือและการบินระดับโลก โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งที่ทันสมัย และการเป็นศูนย์กลางทางการเงินและการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้อาจส่งผลต่อการส่งออกของประเทศ

ประเทศเวียดนาม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งออก คือ เงินลงทุนโดยตรง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานหลัก กล่าวคือ คือ เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศลดลง ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น หรือเมื่อเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกลดลง ซึ่งไม่สอดคล้องกับทฤษฎี OLI ของ Dunning (1980) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อาจเนื่องมาจากประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตสูง อยู่ในช่วงกำลังพัฒนา ประชาชนมีรายได้มีกำลังซื้อเพิ่มขึ้น ทำให้เมื่อการลงทุนจากต่างประเทศเข้ามา จึงเป็นการผลิตสินค้าและบริการที่ตอบสนองคนในประเทศเป็นส่วนใหญ่

ข้อเสนอแนะ

1. ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกสูงสุดในอาเซียนและเติบโตต่อเนื่องทุกปี ด้วยความได้เปรียบจากทรัพยากรที่หลากหลาย โครงสร้างพื้นฐานที่แข็งแกร่ง และแรงงานที่มีศักยภาพ ขณะที่มาเลเซียมีมูลค่าการส่งออกต่ำกว่าไทย แม้จะมีจุดแข็งด้านทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ แต่ยังคงพัฒนาเทคโนโลยีและเพิ่มมูลค่าสินค้าให้มากขึ้น ทั้งสองประเทศสามารถเรียนรู้จากสิงคโปร์ที่มุ่งเน้นเทคโนโลยีขั้นสูงและภาคบริการที่มีมูลค่าสูง รวมถึงเวียดนามที่ใช้แรงงานต้นทุนต่ำเพื่อดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมผลิตขนาดใหญ่ การลงทุนในเทคโนโลยีขั้นสูงและการพัฒนาทักษะแรงงานเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน กระจายความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ และสร้างการเติบโตในภาคการส่งออกอย่างยั่งยืนในระยะยาว

2. ประชากรที่มีอิทธิพลต่อจำนวนมูลค่าการส่งออกของประเทศไทย หากประชากรของคนไทยเพิ่มขึ้น จะทำให้มีกำลังแรงงานเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าและได้มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามต้องส่งเสริมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพด้วย ดังนั้นประเทศไทยควรเพิ่มอัตราการเกิดและพัฒนาคุณภาพของประชากร โดยสนับสนุนสวัสดิการครอบครัว เช่น เงินอุดหนุนเด็ก การศึกษาฟรี และลดภาระค่าครองชีพ พร้อมกับพัฒนาการศึกษาและทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานยุคใหม่ ควบคู่ไปกับการดึงดูดผู้เชี่ยวชาญและแรงงานคุณภาพจากต่างชาติ นอกจากนี้ควรปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สร้างงานที่มีคุณภาพ รองรับเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเมืองให้น่าอยู่เพื่อรักษาคนรุ่นใหม่ไว้ในประเทศ

2.ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวมีอิทธิพลต่อมูลค่าการส่งออกของประเทศมาเลเซีย ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้การสินค้าส่งออกสูงขึ้น โดยเฉพาะสินค้าที่มีคุณภาพและเทคโนโลยีสูง ดังนั้นประเทศในอาเซียนรวมทั้งไทยควรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ขยายท่าเรือ พัฒนาระบบโลจิสติกส์ ปรับปรุงโครงข่ายดิจิทัล และสนับสนุนอุตสาหกรรมเทคโนโลยี เพื่อลดต้นทุนการค้าและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กรมการค้าระหว่างประเทศ. (2567). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งออกของประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)*. สืบค้น 23 ธันวาคม 2567, จาก <https://www.ditp.go.th/exporting-business>
- นุชจรินทร์ เกาทัณฑ์ทอง. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเข้าและส่งออกทองคำของประเทศไทย*. สืบค้น 1 มกราคม 2568, จาก <https://kukr.lib.ku.ac.th/kukres/index.php?/SRC/searchdetail/result/313235>
- ปิยพร ช่างสาร. (2558). *ความสัมพันธ์ของปัจจัยภายในและภายนอกประเทศที่มีผลต่อการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปสาธารณรัฐประชาชนจีน*. สืบค้น 1 มกราคม 2568, จาก <http://www.repository.rmutt.ac.th/xmlui/handle/123456789/2859>
- ปรัชญา ป้อมเอี่ยม และคณะ. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งออกสินค้าฮาลาลของไทยไปกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้*. สืบค้น 1 มกราคม 2568, จาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JOIS/article/view/251533>
- ภนัชชัชฉัตร คำนวนศิลป์ และคณะ. (2567). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันปาล์มดิบในประเทศไทย*. สืบค้น 1 มกราคม 2568, จาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKS/article/view/271154>
- ระบบสถิติทางการทะเบียน. (2567). *จำนวนประชากรประเทศไทย*. สืบค้น 16 ธันวาคม 2567, จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMenu/newStat/home.php>
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. (2567). *มูลค่าการส่งออกตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)*. สืบค้น 12 ธันวาคม 2567, จาก <https://tradereport.moc.go.th/th/stat/reportyear01>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติมาเลเซีย. (2567). *จำนวนประชากรประเทศมาเลเซีย*. สืบค้น 16 ธันวาคม 2567, จาก <https://www.dosm.gov.my/portal-main/landingv2>
- อภิสิทธิ์ หะย็อูมา และคณะ. (2563). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าและปริมาณการส่งออกยางพาราของไทยในประเทศสิงคโปร์*. สืบค้น 1 มกราคม 2568, จาก <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/AJntc/article/view/1349>
- อนเษา ยะรังสี และคณะ. (2567). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกน้ำตาลทรายของไทยไปยังกลุ่มประเทศอาเซียน*. สืบค้น 1 มกราคม 2568, จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RPJ/article/download/269619/182110/1110408>
- ASEAN Secretariat. (2023). *อุปสงค์การส่งออกในตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. สืบค้น 23

ธันวาคม 2567, จาก <https://asean.org>

Bank of Thailand. (2567). อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ได้แก่ ประเทศไทย. สืบค้น 23

ธันวาคม 2567, จาก

https://app.bot.or.th/BTWS_STAT/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=123&language=TH

General Statistics Office of Vietnam. (2567). จำนวนประชากรประเทศเวียดนาม. สืบค้น 16

ธันวาคม 2567, จาก <https://www.gso.gov.vn/en/homepage/>

Singapore Department of statistics. (2567). จำนวนประชากรประเทศสิงคโปร์. สืบค้น 16

ธันวาคม 2567, จาก

<https://web.archive.org/web/20201104131257/https://www.tablebuilder.singstat.gov.sg/publicfacing/createDataTable.action?refId=14912>

World Bank Group. (2567). *Economics Data*. Retrieved from December 20, 2024.

<https://data.worldbank.org/indicator>